

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quis Christi fremitus, & quæ lacrymæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

Nemo est
resurrectio,
nisi Chri-
stus.

dici meretur. Non enim duntaxat causa secundaria, sed instrumentum resurrectionis fuit, sed ipsa resurrectio & vita, hoc est causa primaria resurrectionis efficiens, & à qua sola vita tanquam à suo fonte dependeat, quæ quanta est tota sit vita, tota sapientia. Non ergo opus expectare nouissimum mundi diem, ut tum demum excitetur, cum nunc ipsa adsit resurrectio, per quam tum quoque resurgent. Nam vi resurrectio in resurgente, & in uiuente est vita, ita Deus solus in omnibus in imè ista operatur, & conseruat, cum ipse sit omnia in omnibus. Atque est vita in malis etiam, qui vitam externam, & animaleam habent.

Impi non
resurgunt.

§. 2. De vita tamen æterna præcipue intelligit, ita dicuntur ituri in resurrectionem vitam, Ioan. cap. quinto. qui bona fecerunt. Sic enim & mortui uiuent; nam impi non dicuntur resurgere ad vitam; eorum enim uiuificatio est ad tormenta, & ad mortem secundam, ditissima præparatio. Vide Tertullianum l. de resurrectione. carnis. Causa igitur est finalis & obiectum uitæ æternæ, cuius in possessione sola est, & perfecta creaturæ beatitudo. Est etiam causa efficiens ut dixi, nec potentia solum efficit, sed passio, & morte etiam meruit, & per humanitatem uelut instrumentum coniunctum operatur. Corpora erunt etiam in illa resurrectione gloriæ confortia, non animarum plena duntaxat felicitas: corpore enim uiuificato Lazarus resurrexit. Refutatur itaque historia Lazari hæresis Saducæorum, Basilidis, Marcionis, de quibus Irenæus lib. 1. cap. 13. Tertullianus lib. 5. contra Marcionem. Epiphanius hæresi 64. Phorius lib. de septem Synodis cap. 5. Hieronym. Epistol. contra Miner. & Alexand. Quin etiam Eutychniana insania conuellitur. Resurrectionem uerbo ille concedebat, re ipsa negabat. Nam corpus in resurrectione non carneum, & offeum, sed spiritale fore prædicabat, quæ non est eius, quod cecidit resurrectio, sed noui corporis creatio. Uetustior ille tamen error Eutyche; nam ita Origenem sensisse, testis est Hieronymus Epistol. ad Pamachium & Oceanum.

Iudeorum
error.

§. 3. Resurrectionem non modo Iudæi orthodoxi ut ante ostendi credebant, sed eius etiam auctorem, & Dominum Messiam fore docebant, & nunc quoque articulo illi fidem habent, sed varie corrumpunt, dum corpora resurgentium cibi & potus indiga libidibus, & uoluptatibus polluta describunt. Veterum sincerior fides erat. Nam resurrectionem corporum immortalium credebant, quæ non opus quotidiana resurrectione habent. Sic in Psalm. 3. Dormiam & resurrexi, interpretantur per manum Messie. Sic in interpretatione Psalmorum Psalm. vndecimo. *Sermo alius*, Videbunt faciem eius. *Hi sunt iusti*, de quibus dictum Danielis 12. Et intelligentes splendebunt, sicut splendor cæli. *Futurum siquidem est*; ut facies iustorum fulgeant tanquam sol, tanquam luna, tanquam cælum, tanquam fulgura, tanquam lilia, tanquam lampades. *Probat simul ex Daniel. 12. Nahum. 2. Ex Psalm.* Victori super lilia. Describit deinde septem mansiones iustorum quas Messiam assignaturum proficitur. *Qui & ipse merces erit eorum*, ut in *1. cap. 40. recte exposuit Ionathæ Chaldaæ Paraphrasis*. Ex quo apparet, quantum à uetustis noui Iudæi degenerarint: dum uitam æternam carnali cogitatione definiunt.

Sic etiam illud Daniel. 2. *Et lux cum eo est*, interpretantur esse ipsum Messiam. Ita Seder gholam. & uersio Ionathæ. R. Abba ceterique. Ex quo apparet quomodo non modo cum Scripturis, sed etiam interpretibus Christi dicta & facta consentiant. Nam illi quos nominauit Rabbinos, non de sua, sed veterum etiam sententia loquuntur.

§. 4. Caluinus hoc loco omnes præparaciones ad

iustitiam reicit. *Eant nunc qui nature motu preparari homines garrunt, ad recipiendam Dei gratiam, perinde est, ac si dicerent mortuos ambulare.* Si contra Pelagianos hæc garrunt, non abs re agit, si contra orthodoxos, nihil ad rem est, quod profert. Nemo enim nature motui, præparationem animi tribuit, sed gratiæ præuenienti, cui tamen cooperatur libertas naturalis. Viuit autem fide, quicumque corpore moritur, si credat.

VERSVS 16. &c.

Et omnis qui uiuit, & credit in me: non morietur in æternum. Credis hoc?

QVÆSTIO I.

An omnis qui credit non moriatur in æternum?

§. 1. **Q**uamtu quidem est ex parte fidei, si in uera & uia perseveret, morte spiritali non morietur. Itaque hoc loco non opus est alio commentario, quam illis, quibus similia uerba sunt explicata. Hoc uicne notandum est, non esse hic de fiduciatione Caluiniana mentionem. Nam Mar hæ fides erat posse fratrem à Domino suscitari, deinde credit; Christum esse filium Dei uini, qui in hunc mundum uenit.

Credidit enim, Christum esse resurrectionem & uitam, & credentem saluari. Non credebat tamen, sed sperabat, se in fide esse, & porro perseveraturam. Occurrit hic Pareus lib. 1. cap. 8. de iustificatione. *At hæc est fides misericordie Dei, ex qua & Christus ipse, & uita æterna omnibus & singulis credentibus donatur.* Vera sententia, sed non sensu Caluiniano. Ex ea fide gratia datur, at non est fides de propria cuiusque salute, nec Martha dicit, Ego credidi quia me prædestinasti, sed quia tu, es filius Dei uiui.

Hæc cum dixisset Secreto uocat sororem: ne turbasimul comitaretur, aut Domino periculum crearetur. **CHRISTVS** foris mansit, quod monumenta extra vias, & pagos & fere ad uiam collocata essent.

Quod Iudæi comitantur humanitatis causa faciunt, Christus testes miraculi esse uoluit.

Timuisse Mopsuetenus ait, ne manus sibi præmagitudine doloris adferret. Maria nihil homines uerita omniam in conspectu prociens Christum adorant, nec restringit ad præsentiam corporalem Christi uirtutem: sed eo modo uerba eius intelligenda sunt, quo ante de Mar. hæ oratione dixi.

VERSVS 33. & 34.

Iesus ergo ut uidit eam plorantem, & Iudæos qui uenerant cum ea, plorantes, infremuit Spiritu, & turbauit seipsum. Et dixit, ubi posuistis eum? Dicunt ei, Domine, ueni & uide.

QVÆSTIO I.

Quis Christi fremuit? & qua lachryma?

§. 1. **C**aluinus de Christi fremitu, & turbatione parum religiose disputat. *[Quia uidetur, inquit, quibusdam absurdum esse, si Christum &*

